

แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามมาตรการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

พระนครศรีอยุธยา เขต 1 *

THE GUIDELINES FOR DEVELOPMENT OF THE OPERATION ACCORDING TO THE LEARNING LOSS RECOVERY MEASURE OF SCHOOL UNDER PHRA NAKHON SI AYUTTHAYA PRIMARY EDUCATION SERVICE AREA OFFICE 1

ปานรวี พุ่มสวय¹, ศิริพล แสนบุญส่ง² และ พรเทพ ฐิเฒ³

Panrawee Pomsuay¹, Siripon Saenboonsong² and Phorhtep Ruphan³

¹⁻³สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

¹⁻³Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University, Thailand

Corresponding Author's Email: panraweenasrin1998@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพ และปัญหาการดำเนินงานตามมาตรการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของสถานศึกษา 2) นำเสนอแนวทางการดำเนินงานตามมาตรการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของสถานศึกษา การวิจัยแบ่งเป็น 2 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพ และปัญหาการดำเนินงานตามมาตรการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยขั้นตอนนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูฝ่ายวิชาการ รวมทั้งสิ้น 123 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถาม ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.92 สถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ขั้นตอนที่ 2 นำเสนอแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามมาตรการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของสถานศึกษา ผู้ให้ข้อมูลหลักจำนวน 12 คน

* Received 29 July 2024; Revised 1 August 2024; Accepted 30 August 2024

ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการดำเนินงานตามมาตรการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของสถานศึกษา ภาพรวมอยู่ในระดับมาก มาตรการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การออกแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้ใหม่ ที่ตอบสนองบริบทความเปลี่ยนแปลงและความต้องการของผู้เรียน และมาตรการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การจัดสวัสดิการ ความปลอดภัย และสร้างขวัญและกำลังใจ ปัญหาการดำเนินงานตามมาตรการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของสถานศึกษา ภาพรวมอยู่ในระดับมาก มาตรการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การสร้างทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้และสุขภาวะที่ดีของผู้เรียนทั้งสุขภาพกายและสุขภาพจิต และมาตรการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การพัฒนาค้นสื่อดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้แบบเปิด และเชื่อมโยงข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา ผลต่างของสภาพและปัญหาการดำเนินงานตามมาตรการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของสถานศึกษา โดยภาพรวมผลต่างมีค่าเท่ากับ 0.21 และ 2) แนวทางพัฒนาการดำเนินงานตามมาตรการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของสถานศึกษา 7 มาตรการ 21 แนวทาง ได้แก่ มาตรการที่ 1 การออกแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้ใหม่ มาตรการที่ 2 การเสริมพลังพัฒนาครู และผู้บริหารสถานศึกษา มาตรการที่ 3 การสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ มาตรการที่ 4 การพัฒนาค้นสื่อดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้แบบเปิด และเชื่อมโยงข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา มาตรการที่ 5 การสร้างทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้และสุขภาวะ ที่ดีของผู้เรียนทั้งสุขภาพกายและสุขภาพจิต มาตรการที่ 6 การยกระดับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ และมาตรการที่ 7 การจัดสวัสดิการ ความปลอดภัย และสร้างขวัญ และกำลังใจ

คำสำคัญ : มาตรการฟื้นฟูภาวะถดถอย, ภาวะถดถอยทางการเรียนรู้, แนวทางการดำเนินงานตามมาตรการ

Abstract

The objectives of this research are to study 1) to study the condition and problems of the operation according to the learning loss recovery measure of school. 2) to present the guidelines for development of the operation according to the learning loss recovery measure of school. The research is

divided into 2 steps: Step 1 Studying conditions and problems the operation according to the learning loss recovery measure of. The sample group used in this step are 100 educational institution administrators and 176 academic teachers, totaling 123 people, by stratified random sampling according to district proportions. The tool used was a questionnaire. The reliability was 0.92. Statistics used included percentages, means, and standard deviations. Step 2 presenting the guidelines for development of the operation according to the learning loss recovery measure of school, 12 key informants were obtained from purposive selection. The tools used are Semi-structured interview It is a content analysis.

The results of this research were as follows: 1) the condition of the operation according to the learning loss recovery measure of school. The overall picture is at the highest level. The side with the highest average is redesigning new learning process and the aspect with the lowest average is regarding safety and welfare. The problem of the operation according to the learning loss recovery measure of school. The overall picture is at the highest level. The side with the highest average is valuing positive attitudes and well-being and the aspect with the lowest average is open educational resources and difference in the conditions and problems of the operation according to the learning loss recovery measure of school Overall, the difference was equal to 0.21. 2). The guidelines for development of the operation according to the learning loss recovery measure of school, there are 7 measures and 21 approaches as follows: Measure 1 redesigning new learning process. Measure 2 empowering teachers and principals. Measure 3 collaborating effective learning with stakeholders. Measure 4 open educational resources. Measure 5 valuing positive attitudes and well-being. Measure 6 Elevating learning with Edtech. And measure 7 regarding safety and welfare.

Keyword : Loss Recovery Measure, Learning Loss, The Guidelines for Development of The Operation

บทนำ

ในระยะเวลาสามสิบปีที่ผ่านมา ประเทศไทยได้พยายามมุ่งเน้นการพัฒนาโครงสร้างทางการศึกษาของประเทศในหลากหลายรูปแบบ ทั้งการปรับปรุงแนวทางการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงานมากขึ้น การมุ่งเน้นการเรียนรู้ตลอดชีวิต การพัฒนาสื่อการเรียนรู้ออนไลน์ ตลอดจนการยกระดับคุณภาพของผู้สอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับชั้นก่อนมหาวิทยาลัย (กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม, 2565) สถานศึกษาถือว่าเป็นหน่วยงานหลักและมีความสำคัญในการจัดการศึกษา ให้ประสบความสำเร็จตามนโยบายในการจัดการศึกษาของประเทศและเป็นไปตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่ได้กำหนดวิสัยทัศน์ไว้ว่ามุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกายความรู้คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก มีความรู้ และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อการประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต

จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ตั้งแต่ปลายปี พ.ศ. 2562 นั้นได้ส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของคนไทยในทุกมิติ โดยสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ระบุว่า ในสถานการณ์โควิด-19 ผู้เรียนจำเป็นต้องเรียนรู้ที่บ้านหรือที่พัก ในลักษณะการเรียนรูปแบบทางไกลหรือออนไลน์ พบว่า ผู้เรียนทุกช่วงชั้นมีความเครียด ความวิตกกังวลในการเรียนมากที่สุด รองลงมาคือ มีความพยายามในการเรียนลดลง ขาดแรงจูงใจในการเรียน รวมทั้งมีผลกระทบต่อสภาวะทางอารมณ์ สัมพันธภาพ และสุขภาพจิตของผู้เรียนด้วย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2566, หน้า2) จากเหตุการณ์ดังกล่าวทำให้นักวิชาการและนักพัฒนาการศึกษาหลายท่านประเมินสถานการณ์ พบว่า นักเรียนทั่วประเทศ โดยเฉพาะระดับอนุบาล และประถมศึกษา เกิดภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ (Learning Loss) สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้เสนอมาตรการเร่งด่วน กลไกสู่การปฏิบัติและเงื่อนไขความสำเร็จเพื่อประกอบการพิจารณาในการนำสู่การปฏิบัติ เป็นมาตรการ RECOVERY จำนวน 7 ประเด็นด้วยกัน คือ 1) การออกแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้ใหม่ ที่ตอบสนองบริบทความเปลี่ยนแปลงและความต้องการของผู้เรียน 2) การเสริมพลังพัฒนาครู และผู้บริหารสถานศึกษา 3) การสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพระหว่างสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง ชุมชน และทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง 4) การพัฒนากล้องสื่อดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้แบบเปิด และเชื่อมโยงข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา 5) การสร้างทัศนคติที่ดีต่อ

การเรียนรู้และสภาวะ ที่ดีของผู้เรียนทั้งสุขภาพกายและสุขภาพจิต 6) การยกระดับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ 7) การจัดสวัสดิการ ความเป็นพลอดภัย และสร้างขวัญ และกำลังใจ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2565 : 14-29)

สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ส่งผลให้เกิดภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ คุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนไม่เป็นไปตามเป้าหมาย เนื่องจากขาดการฝึกทักษะการเรียนรู้ และมีเวลาเรียนไม่เพียงพอ ดังเห็นได้จากผล การทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้พื้นฐาน (O-NET) จากสถานการณ์ดังกล่าว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ได้นำมาตรการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาดังกล่าวสู่การปฏิบัติ โดยมีการจัดอบรมผู้บริหารสถานศึกษาและครูในการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาให้เป็นไปตามนโยบาย เพื่อให้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายในการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ต่อไป

ผู้วิจัยในฐานะเป็นบุคคลในพื้นที่และกำลังศึกษาในสาขาบริหารการศึกษาได้เห็นถึงความสำคัญในการดำเนินการนำมาตรการไปปรับใช้ในบริบทของสถานศึกษาแต่ละแห่ง ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานตามมาตรการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ 7 มาตรการ ตามมาตรการที่สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษากำหนด พร้อมทั้งนำเสนอแนวทางพัฒนาการดำเนินงานตามมาตรการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ตามมาตรการดังกล่าว นำเสนอต่อผู้ที่เกี่ยวข้องที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 และเกิดปัญหาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อพัฒนาการดำเนินงานของโรงเรียนให้เป็นไปตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการดำเนินงานตามมาตรการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1
2. เพื่อนำเสนอแนวทางพัฒนาการดำเนินงานตามมาตรการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพ และปัญหาการดำเนินงานตามมาตรการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 176 แห่ง โดยมีผู้ให้ข้อมูลหลักโรงเรียนละ 2 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 1 คน และครูวิชาการจำนวน 1 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1, 2565: 3)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 176 แห่ง ซึ่งผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรการกำหนดตัวอย่างโดยใช้ตารางกำหนดขนาดของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 123 คน และสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิตามสัดส่วนอำเภอ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการดำเนินงานตามมาตรการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 โดยแบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการดำเนินงานตามมาตรการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างลักษณะของแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert) มี 5 ระดับความคิดเห็น (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 72-74)

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open Ended Question) แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานตามมาตรการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง เพื่อให้ข้อมูลมีความสมบูรณ์ครบถ้วน ดังนี้

1. ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
2. ขอความอนุเคราะห์จากผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 เพื่อขอความร่วมมือในการส่งแบบสอบถามให้สถานศึกษาในสังกัดตอบแบบสอบถาม โดยการประสานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ในการส่งแบบสอบถามไปยังสถานศึกษา
3. ผู้วิจัยประสาน ติดตามแบบสอบถามด้วยตนเองในแต่ละสถานศึกษา โดยการส่งแบบสอบถามรูปแบบ Google Form เข้าระบบ AMSS และรูปแบบกระดาษไปยังสถานศึกษา
4. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามดำเนินการเก็บด้วยตนเอง โดยเก็บรวบรวมจาก Google Form และไปรับเอกสารแบบสอบถามจากสถานศึกษากลุ่มตัวอย่าง และดำเนินการตามขั้นตอนของการวิจัยต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 วิเคราะห์สภาพและปัญหาการดำเนินงานตามมาตรการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และนำผลการวิเคราะห์ทางสถิติมาหาผลต่างรายด้านและรายข้อ จากนั้นแปลผลตามเกณฑ์ของ Best W. John (1997 : 190) แบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง สภาพและปัญหา อยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง สภาพและปัญหา อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง สภาพและปัญหา อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง สภาพและปัญหา อยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง สภาพและปัญหา อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพ ปัญหาและข้อเสนอแนะการดำเนินงานตามมาตรการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 วิเคราะห์ สรุปข้อมูลที่ได้โดยการแจกแจงความถี่แล้วนำเสนอในลักษณะการเขียนบรรยาย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าสถิติต่าง ๆ วิเคราะห์โดยโปรแกรมสำเร็จรูป ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ขั้นตอนที่ 2 นำเสนอแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามมาตรการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 12 คน ซึ่งได้มาโดยใช้เทคนิคการเลือกแบบเจาะจง แบ่งออกเป็น 5 กลุ่ม แต่ละกลุ่มได้กำหนดคุณสมบัติ มีรายละเอียดดังนี้

กลุ่มที่ 1 ผู้บริหารการศึกษา จำนวน 2 คน ไม่คุณสมบัติ ดังนี้ 1) เป็นผู้จบการศึกษาระดับปริญญาโทหรือดุษฎีบัณฑิต ในสาขาวิชาทางการศึกษา 2) เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ทางการศึกษาไม่ต่ำกว่า 3 ปี หรือปฏิบัติงานในช่วงปัญหาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียน

กลุ่มที่ 2 นักวิชาการศึกษา จำนวน 2 คน มีคุณสมบัติ ดังนี้ 1) เป็นผู้จบการศึกษาระดับปริญญาโทหรือดุษฎีบัณฑิต ในสาขาวิชาทางการศึกษา 2) เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ทางการศึกษาไม่ต่ำกว่า 3 ปีหรือปฏิบัติงานในช่วงปัญหาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียน

กลุ่มที่ 3 ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 คน ไม่คุณสมบัติ ดังนี้ 1) เป็นผู้จบการศึกษาระดับปริญญาโทหรือดุษฎีบัณฑิต ในสาขาวิชาทางการศึกษา 2) เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ทางการศึกษาไม่ต่ำกว่า 3 ปี 3) มีหรือเคยมีภาระหน้าที่ในการบริหารงานวิชาการ

กลุ่มที่ 4 ศึกษาพิเศษ จำนวน 1 คน มีคุณสมบัติ ดังนี้ 1) เป็นผู้จบการศึกษาระดับปริญญาโทหรือดุษฎีบัณฑิต ในสาขาวิชาทางการศึกษา 2) เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ทางการศึกษาไม่ต่ำกว่า 3 ปี 3) มีหรือเคยมีภาระหน้าที่ในการบริหารงานวิชาการ

กลุ่มที่ 5 ครูฝ่ายวิชาการ จำนวน 2 คน มีคุณสมบัติ ดังนี้ 1) เป็นผู้จบการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา 2) เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ทางการศึกษาไม่ต่ำกว่า 3 ปี 3) มีหรือเคยมีภาระหน้าที่ในการบริหารงานวิชาการ

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) เพื่อใช้ในการนำเสนอแนวทางพัฒนาการดำเนินงานตามมาตรการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อให้ข้อมูลที่มีความสมบูรณ์ครบถ้วน ดังนี้

1. ขออนุญาตจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
2. ขอความอนุเคราะห์จากผู้ให้ข้อมูลหลักตามคุณสมบัติที่กำหนด เพื่อขอความร่วมมือในการสัมภาษณ์ (Interview)
3. ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ดำเนินการสัมภาษณ์ (Interview) กับผู้ให้ข้อมูลหลักตามคุณสมบัติที่กำหนด โดยการอัดเสียงการสัมภาษณ์และจดบันทึกข้อมูลตามแบบสัมภาษณ์
4. รวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ (Interview) ทั้งหมดที่ได้มาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนของการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาค้นคว้าดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพของแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามมาตรการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 โดยวิธีการสัมภาษณ์ (Interview) ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยแต่ละมาตรการจะแยกวิเคราะห์ประเด็นสภาพปัญหาและแนวทางการดำเนินงาน

ผลการวิจัย

จากการการศึกษาแนวทางพัฒนาการดำเนินงานตามมาตรการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพและปัญหาของการดำเนินงานตามมาตรการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 สภาพของการดำเนินงานตามมาตรการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายมาตรการ พบว่า มาตรการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การออกแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้ใหม่ ที่ตอบสนองบริบทความเปลี่ยนแปลงและความต้องการของผู้เรียน และมาตรการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การจัดสวัสดิการ ความปลอดภัย และสร้างขวัญและกำลังใจ ปัญหาของการดำเนินงานตามมาตรการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายมาตรการ พบว่า มาตรการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การสร้างทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้และสุขภาวะที่ดีของผู้เรียนทั้งสุขภาพกายและสุขภาพจิต และมาตรการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การพัฒนาลังสือดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้แบบเปิด และเชื่อมโยงข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา ผลต่างของสภาพและปัญหาการดำเนินงานตามมาตรการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของสถานศึกษา โดยภาพรวมผลต่างมีค่าเท่ากับ 0.21 โดยมาตรการที่มีผลต่างสูงสุด คือ การพัฒนาลังสือดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้แบบเปิด และเชื่อมโยงข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา และมาตรการที่มีผลต่างต่ำสุด คือ การเสริมพลังพัฒนาครู และผู้บริหารสถานศึกษา เมื่อพิจารณารายมาตรการ พบว่า

1.1 มาตรการที่ 1 การออกแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้ใหม่ ที่ตอบสนองบริบทความเปลี่ยนแปลงและความต้องการของผู้เรียน สภาพในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษาจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์หรือสถานการณ์ใหม่ๆ เชื่อมโยงเนื้อหาในบทเรียนกับประสบการณ์ในชีวิตประจำวัน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษาพัฒนารูปแบบห้องเรียนเคลื่อนที่ ที่สอนน้อง หรือจัดกลุ่มเรียนรู้เล็กๆ นอกเวลา เพื่อฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ ปัญหาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษาส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนรายบุคคล โดยมอบหมายงานตามความถนัดและความสนใจของ

ผู้เรียน เพื่อฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษามีการปรับหลักสูตร เพื่อฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ ผลต่างของสภาพปัจจุบันและปัญหาโดยภาพรวมผลต่างมีค่าเท่ากับ 0.33 โดยข้อที่มีผลต่างสูงสุด คือ สถานศึกษามีการปรับหลักสูตร เพื่อฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ และข้อที่มีผลต่างต่ำสุด คือ สถานศึกษาพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบปรับเปลี่ยนได้ (Hybrid Learning) คือ มีการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สื่อและการจัดการเรียนรู้ในห้องเรียนผสมผสานการใช้เทคโนโลยีและการจัดการเรียนรู้ผ่านระบบออนไลน์ เพื่อฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้

1.2 มาตรการที่ 2 การเสริมพลังพัฒนาครู และผู้บริหารสถานศึกษา สภาพโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้อำนวยการสถานศึกษามีนโยบายพัฒนาให้ครูมีสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ หรือ การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เพื่อฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษามีการดำเนินงานจัดศูนย์พัฒนาครู ให้คำปรึกษาครู เพื่อฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้อำนวยการสถานศึกษามีนโยบายพัฒนาให้ครูมีสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ หรือ การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เพื่อฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษามีการดำเนินงานจัดศูนย์พัฒนาครู ให้คำปรึกษาครู เพื่อฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ ผลต่างของสภาพปัจจุบันและปัญหาโดยภาพรวมผลต่างมีค่าเท่ากับ 0.04 โดยข้อที่มีผลต่างสูงสุด คือ สถานศึกษามีการดำเนินงานจัดศูนย์พัฒนาครู ให้คำปรึกษาครู เพื่อฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ คือ ผู้บริหารมีการนิเทศติดตาม และประเมินผลการจัดการเรียนรู้เพื่อฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของครู

1.3 มาตรการที่ 3 การสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพระหว่างสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง ชุมชน และทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง สภาพโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษามีวิธีหรือช่องทางการสื่อสารที่สะดวก รวดเร็ว สะดวกในการติดต่อเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน เพื่อฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ เช่น ไลน์ เบอร์โทรศัพท์ติดต่อครูที่ปรึกษา และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษาส่งเสริมกิจกรรมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการเรียนรู้ เพื่อฟื้นฟูภาวะถดถอย ปัญหาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษามีวิธีหรือช่องทางการสื่อสารที่สะดวก รวดเร็ว สะดวกในการติดต่อเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน เพื่อฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ เช่น ไลน์ เบอร์

โทรศัพท์ติดต่อครูที่ปรึกษา และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษาส่งเสริมกิจกรรมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการเรียนรู้เพื่อฟื้นฟูภาวะถดถอย ผลต่างของสภาพและปัญหาโดยภาพรวมผลต่างมีค่าเท่ากับ 0.50 โดยข้อที่มีผลต่างสูงสุด คือ สถานศึกษาสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้จากผู้ปกครอง ชุมชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และข้อที่มีผลต่างต่ำสุด คือ สถานศึกษามีวิธีหรือช่องทางการสื่อสารที่สะดวก รวดเร็ว สะดวกในการติดต่อเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน เพื่อฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ เช่น ไลน์ เบอร์โทรศัพท์ติดต่อครูที่ปรึกษา

1.4 มาตรการที่ 4 การพัฒนาค้นสื่อดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้แบบเปิด และเชื่อมโยงข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา สภาพโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษามีระบบเทคโนโลยีเกี่ยวกับการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ สำหรับจัดส่งและจัดเก็บเอกสารหรือข้อมูลสารสนเทศที่รวดเร็ว และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษาออกแบบระบบหรือมีระบบกลางเกี่ยวกับการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าถึงข้อมูลที่สำคัญ จำเป็น ปัญหาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษาพัฒนาค้นสื่อดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้แบบเปิดในการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ ให้แก่ครู ผู้เรียน และผู้ปกครอง และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษาออกแบบระบบหรือมีระบบกลางเกี่ยวกับการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าถึงข้อมูลที่สำคัญ จำเป็น ผลต่างของสภาพและปัญหาโดยภาพรวมผลต่างมีค่าเท่ากับ 0.34 โดยข้อที่มีผลต่างสูงสุด คือ สถานศึกษาออกแบบระบบหรือมีระบบกลางเกี่ยวกับการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าถึงข้อมูลที่สำคัญ จำเป็น และข้อที่มีผลต่างต่ำสุด คือ สถานศึกษามีการรวบรวมสื่อการเรียนรู้และนวัตกรรมการเรียนการสอนเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน เพื่อฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้

1.5 มาตรการที่ 5 การสร้างทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้และสุขภาวะที่ดีของผู้เรียน ทั้งสุขภาพกายและสุขภาพจิต สภาพโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษาจัดการเรียนการสอน เพื่อฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ให้มีบรรยากาศเป็นมิตร เช่น การจัดมุมวิชาการต่าง ๆ การจัดป้ายนิเทศ การตกแต่งห้องเรียนด้วยผลงานของนักเรียน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษามีการกำกับติดตามความรู้ ความก้าวหน้า ความพร้อมและสนับสนุนเรื่องต่าง ๆ แก่ผู้เรียน เพื่อฟื้นฟูภาวะ

ถดถอยทางการเรียนรู้ ปัญหาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษาจัดการเรียนการสอน เพื่อฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ให้มีบรรยากาศเป็นมิตร เช่น การจัดมุมวิชาการต่าง ๆ การจัดป้ายนิเทศ การตกแต่งห้องเรียนด้วยผลงานของนักเรียน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษาจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ เพื่อฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ เช่น อุณหภูมิเหมาะสม แสงสว่างเพียงพอ ผลต่างของสภาพปัจจุบันและปัญหาโดยภาพรวมผลต่างมีค่าเท่ากับ 0.34 โดยข้อที่มีผลต่างสูงสุด คือ สถานศึกษาส่งเสริมการสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูและนักเรียนทั้งในและนอกห้องเรียน เพื่อฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ และข้อที่มีผลต่างต่ำสุด คือ สถานศึกษามีหลักสูตรหรือกิจกรรมการเรียนรู้ที่ใช้สื่อและเทคโนโลยีในการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ เพื่อให้นักเรียนได้รู้จักสื่อและเทคโนโลยีที่หลากหลาย

1.6 มาตรการที่ 6 การยกระดับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ สภาพโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ หน่วยงานต้นสังกัดพัฒนาแพลตฟอร์มการเรียนรู้ออนไลน์ที่มีประสิทธิภาพสูงและหลากหลาย ในการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ ให้สถานศึกษานำมาประยุกต์ใช้ให้ครูและนักเรียนสามารถเข้าถึงได้ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ หน่วยงานต้นสังกัดจัดตั้งศูนย์สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา ให้คำปรึกษาแก่ครู เพื่อการจัดการเรียนการสอนในการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ ปัญหาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษาจัดสรรอินเทอร์เน็ตใช้ในการศึกษา เพื่อฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ โดยไม่มีค่าใช้จ่ายให้ครอบคลุมสถานศึกษาอย่างทั่วถึง และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ หน่วยงานต้นสังกัดพัฒนาแพลตฟอร์มการเรียนรู้ออนไลน์ที่มีประสิทธิภาพสูงและหลากหลาย ในการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ ให้สถานศึกษานำมาประยุกต์ใช้ให้ครูและนักเรียนสามารถเข้าถึงได้ ผลต่างของสภาพปัจจุบันและปัญหาโดยภาพรวมผลต่างมีค่าเท่ากับ 0.16 โดยข้อที่มีผลต่างสูงสุด คือ หน่วยงานต้นสังกัดพัฒนาแพลตฟอร์มการเรียนรู้ออนไลน์ที่มีประสิทธิภาพสูงและหลากหลาย ในการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ ให้สถานศึกษานำมาประยุกต์ใช้ให้ครูและนักเรียนสามารถเข้าถึงได้ และข้อที่มีผลต่างต่ำสุด คือ สถานศึกษาจัดหาอุปกรณ์ เครื่องมือ และโปรแกรมที่ทันสมัย เพื่อจัดการเรียนการสอนเพื่อฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้

1.7 มาตรการที่ 7 การจัดสวัสดิการ ความปลอดภัย และสร้างขวัญและกำลังใจ สภาพโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ

สถานศึกษามีระบบสร้างขวัญกำลังใจให้แก่ครูที่ทุ่มเท เสียสละ และอุทิศตนเพื่อการเรียนการสอน เพื่อฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษามีระบบการประเมินการปฏิบัติงานด้านการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ ปัญหาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษามีระบบสร้างขวัญกำลังใจให้แก่ครูที่ทุ่มเท เสียสละ และอุทิศตนเพื่อการเรียนการสอน เพื่อฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ เช่น ยกย่องเชิดชู และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษามีสวัสดิการในการเดินทางและประกันความปลอดภัยให้แก่ครูที่ออกไปปฏิบัติงานนอกสถานที่ในด้านการจัดการเรียนรู้เพื่อฟื้นฟูภาวะถดถอย เช่น เบี้ยเลี้ยง ประกันอุบัติเหตุ ผลต่างของสภาพปัจจุบันและปัญหาโดยภาพรวมผลต่างมีค่าเท่ากับ 0.13 โดยข้อที่มีผลต่างสูงสุด คือ สถานศึกษามีสวัสดิการในการเดินทางและประกันความปลอดภัยให้แก่ครูที่ออกไปปฏิบัติงานนอกสถานที่ในด้านการจัดการเรียนรู้เพื่อฟื้นฟูภาวะถดถอย เช่น เบี้ยเลี้ยง ประกันอุบัติเหตุ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษามีระบบสร้างขวัญกำลังใจให้แก่ครูที่ทุ่มเท เสียสละ และอุทิศตนเพื่อการเรียนการสอน เพื่อฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ เช่น ยกย่องเชิดชู

2. แนวทางพัฒนาการดำเนินงานตามมาตรการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ประกอบด้วย

2.1 มาตรการที่ 1 การออกแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้ใหม่ ที่ตอบสนองบริบทความเปลี่ยนแปลงและความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษาต้องพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โครงการและกิจกรรมให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน ความต้องการจำเป็น และสภาพความพร้อมของผู้เรียน ผู้ปกครอง และครูผู้สอน จัดรูปแบบการเรียนการสอนที่หลากหลายเหมาะสมกับบริบทของผู้เรียนลดวิชาไม่สำคัญ เน้นวิชาทักษะจำเป็น การอ่าน การเขียน คิดวิเคราะห์ เพิ่มวิชาเพิ่มเติมหรือชุมนุมที่เน้นด้านอาชีพ จัดทำคู่มือวัดและประเมินผลที่เน้นผู้เรียนรายบุคคล โดยมีรูปแบบการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย ไม่เน้นการทดสอบโดยใช้วิธีการสังเกตพฤติกรรมทั้งระหว่างทำกิจกรรมและหลังการทำกิจกรรม และประสานความร่วมมือกับครูที่ปรึกษาและผู้ปกครองในการช่วยกำกับ ติดตาม ดูแลนักเรียน

2.2 มาตรการที่ 2 การเสริมพลังพัฒนาครู และผู้บริหารสถานศึกษา หน่วยงานต้นสังกัดต้องจัดตั้งศูนย์พัฒนาครูเพื่อฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ โดยมีพื้นที่ให้คำปรึกษาแก่ครู จากวิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญในการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ สถานศึกษาจัดตั้ง

ศูนย์ให้คำปรึกษาครูในรูปแบบแต่งตั้งหัวหน้าฝ่ายวิชาการหรือหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ มีความเป็นกัลยาณมิตรเป็นที่ปรึกษาให้แก่ครู ผ่านรูปแบบ PLC และหน่วยงานต้นสังกัดจัดประชุมหรืออบรมผู้บริหารเกี่ยวกับการจัดรูปแบบการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) และประกาศใช้เป็นนโยบายของสถานศึกษาต่อไป

2.3 มาตรการที่ 3 การสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพระหว่างสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง ชุมชน และทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง สถานศึกษาจะต้องส่งเสริมกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการเรียนรู้ โดยผ่านหลักสูตรท้องถิ่น หรือกิจกรรมที่ใช้แหล่งเรียนรู้ทางธรรมชาติในชุมชน เปิดโอกาสให้ประชาชนชาวบ้าน หรือผู้มีความรู้ในชุมชนมาถ่ายทอดความรู้ให้กับนักเรียน และผู้บริหารประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนให้ช่วยดูแลทั้งด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิต และการเรียนรู้

2.4 มาตรการที่ 4 การพัฒนาค้นสื่อดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้แบบเปิด และเชื่อมโยงข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา หน่วยงานต้นสังกัดควรสนับสนุนงบประมาณ ออกแบบระบบกลางให้สถานศึกษาทุกแห่ง สถานศึกษาประสานความร่วมมือกับชุมชนสร้างระบบกลาง เช่น เว็บไซต์ นำเสนอข้อมูลสำคัญจำเป็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เพื่อฟื้นฟูภาวะถดถอย และผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาเข้ารับการอบรมการใช้เทคโนโลยีและการออกแบบระบบกลางสำหรับสถานศึกษา เช่น การอบรมออกแบบและการใช้งาน google site หรือ web site

2.5 มาตรการที่ 5 การสร้างทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้และสุขภาพ ที่ดีของผู้เรียนทั้งสุขภาพกายและสุขภาพจิต สถานศึกษาประสานความร่วมมือกับหน่วยงานด้านสุขภาพ แต่งตั้งนักจิตวิทยาหรือผู้เชี่ยวชาญด้านสุขภาพกายและสุขภาพจิตเข้ามาให้ความรู้ ให้คำปรึกษาครูและนักเรียน อย่างน้อยภาคเรียนละ 3 ครั้ง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสนับสนุนงบประมาณ จัดระบบดูแลช่วยเหลือและให้คำปรึกษานักเรียนผ่านแอปพลิเคชัน LINE OA มี Rice MENU ให้นักเรียนเลือกถามคำถาม ขอคำปรึกษาได้ 24 ชั่วโมง และครูต้องจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เป็นมิตร เป็นกันเอง ใส่ใจความชอบของนักเรียน ให้นักเรียนออกแบบกิจกรรมและนำเสนอกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง

2.6 มาตรการที่ 6 การยกระดับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ หน่วยงานต้นสังกัดต้องดำเนินการพัฒนาแพลตฟอร์มที่หลากหลาย เช่น Padlet, Google classroom, MOOC รวมถึง DLTV ให้เข้าถึงง่าย และมีประสิทธิภาพ

หน่วยงานต้นสังกัดร่วมกับสถานศึกษาศึกษาวิเคราะห์ความต้องการของนักเรียน และครู ออกแบบแพลตฟอร์มและพัฒนาแพลตฟอร์มโดยใช้ซอฟต์แวร์สนับสนุนการเรียนรู้ และโปรแกรมที่เกี่ยวข้องกันกับการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ หน่วยงานต้นสังกัดมีการวางแผนการกำกับ ติดตาม ดูแล และประเมินผลแพลตฟอร์มด้วย STOU Media for all และหน่วยงานต้นสังกัด หรือสถานศึกษามีแบบติดตามการใช้แพลตฟอร์ม ประเมินโดยผู้รับผิดชอบ นำเสนอข้อมูล ให้กับผู้พัฒนาได้ปรับปรุงต่อไป

2.7 มาตรการที่ 7 การจัดสวัสดิการ ความปลอดภัย และสร้างขวัญและกำลังใจ

1. หน่วยงานต้นสังกัดจัดสวัสดิการให้เหมาะสม สอดคล้องกับกฎหมายด้านสวัสดิการและตรงกับความต้องการของครูและบุคลากรทางการศึกษา สถานศึกษาต้องจัดสรรงบประมาณหรือระดมทรัพยากรเพิ่มเติมในส่วนของสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เหมาะสม หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษามีแบบประเมินความต้องการและความพึงพอใจ ด้านสวัสดิการและสวัสดิภาพครู เพื่อนำข้อมูลมาปรับปรุงแก้ไขต่อไป สถานศึกษามีแผนเผชิญเหตุ และมีมาตรการความปลอดภัยของสถานศึกษา โดยขอความร่วมมือจากชุมชน และหน่วยงานต้นสังกัดสร้างระบบ MOE Safety Center เป็นระบบมาตรฐานความปลอดภัยของสถานศึกษา สามารถแจ้งเหตุและร้องทุกข์ได้สะดวก ง่าย และรวดเร็ว

อภิปรายผล

จากการศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานตามมาตรการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 มีประเด็นที่นำมาอภิปราย ดังนี้

1. สภาพของการดำเนินงานตามมาตรการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งมาตรการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การออกแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้ใหม่ ที่ตอบสนองบริบทความเปลี่ยนแปลงและความต้องการของผู้เรียน ทั้งนี้เนื่องมาจากสถานศึกษามีความพยายามในการออกแบบการเรียนรู้ในยุคปกติ ใหม่ (New normal) มีจุดเน้นอยู่ที่การทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพที่เป็นการเรียนรู้เชิงลึก คือ รู้จริง รู้ชัด นำไปประยุกต์ใช้ และสร้างสรรค์นวัตกรรมได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของวิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนาผล (2564 : 376) วิจัยเรื่องการศึกษาในยุค New Normal พบว่า การจัดการศึกษาต้องมีการปรับตัว ปัจจุบันการเรียนรู้ควรมีแพลตฟอร์มและวิธีการเรียนรู้ที่หลากหลาย

ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนอย่างแท้จริง โดยครูผู้สอนจะออกแบบการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการให้ผู้เรียนได้ใช้ความสามารถของตนอย่างเต็มที่

ปัญหาของการดำเนินงานตามมาตรการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งมาตรการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การสร้างทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้ และสภาวะที่ดีของผู้เรียนทั้งสุขภาพกายและสุขภาพจิต ทั้งนี้เนื่องมาจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด 19 ส่งผลกระทบรุนแรงทั้งด้านร่างกาย จิตใจ พฤติกรรมและอารมณ์ของนักเรียน สถานศึกษาอาจไม่มีแผนดำเนินการในการดูแลด้านสุขภาพการและสุขภาพจิตของนักเรียน ไม่มีแนวทางในการการกำกับ ติดตาม ประเมินผลอย่างเป็นระบบ ส่งผลให้การดำเนินงานสร้างทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้และสภาวะที่ดีของผู้เรียนทั้งสุขภาพกายและสุขภาพจิตไม่ประสบผลสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของขวัญใจ ฤทธิคำรพ (2566: 182) วิจัยเรื่องปัญหาสุขภาพจิตในสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษายังขาดความรู้ และยังมีการส่งเสริมความรู้ทางสุขภาพจิตไม่เพียงพอ ไม่มีนักจิตวิทยาหรือผู้เชี่ยวชาญด้านสุขภาพกายและสุขภาพจิตประจำสถานศึกษา รวมทั้งการคัดกรองและระบบส่งต่อไปยังสถานบริการสาธารณสุขยังมีประสิทธิภาพไม่เพียงพอ

ผลต่างของสภาพและปัญหาการดำเนินงานตามมาตรการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 โดยภาพรวมมีค่าเท่ากับ 0.21 ซึ่งมาตรการที่มีค่าผลต่างสูงสุด คือ การพัฒนาคลังสื่อดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้แบบเปิด และเชื่อมโยงข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา ทั้งนี้เนื่องจากสถานศึกษามีความพยายามร่วมมือในการจัดการศึกษาแบบ New Normal พัฒนาการเรียนรู้ให้เข้าถึงนักเรียนได้ทุกที่ ทุกเวลา เพื่อฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของณัฐพัชร บัญเกต (2565 : 202) โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษายังต้องมีระบบโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาโดยคำนึงถึงความแตกต่างของนักเรียนและบริบทของโรงเรียนเป็นหลัก โดยมีการนำผลที่ได้จากการประเมินไปสู่การต่อยอดความรู้ของนักเรียน มีการจัดการเรียนการสอนผสมผสานแบบออนไลน์และออฟไลน์ มีการบริหารจัดการทรัพยากรจัดลำดับสิ่งสำคัญมากที่สุดไปน้อยที่สุดเพื่อให้ได้เป้าหมายสูงสุด มีการพัฒนาทักษะใหม่และเทคโนโลยีต่างๆ เพื่อสนับสนุนการพัฒนาครูอย่างยั่งยืน และเปิดโอกาสให้ครู ผู้ปกครอง นักเรียน และชุมชนได้เสนอความคิดเห็น มีการจัดนิเทศ และจัดอบรมเพิ่มเติม

2. แนวทางพัฒนาการดำเนินงานตามมาตรการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ประกอบด้วย

2.1 มาตรการที่ 1 การออกแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้ใหม่ ที่ตอบสนองบริบทความเปลี่ยนแปลงและความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษาต้องพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โครงการและกิจกรรมให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน ความต้องการจำเป็นและสภาพความพร้อมของผู้เรียน ผู้ปกครอง และครูผู้สอน จัดรูปแบบการเรียนการสอนที่หลากหลายเหมาะสมกับบริบทของผู้เรียนลดวิชาไม่สำคัญ เน้นวิชาทักษะจำเป็น การอ่าน การเขียน คิดวิเคราะห์ เพิ่มวิชาเพิ่มเติมหรือชุมนุมที่เน้นด้านอาชีพ จัดทำคู่มือวัดและประเมินผลที่เน้นผู้เรียนรายบุคคล โดยมีรูปแบบการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย ไม่เน้นการทดสอบโดยใช้วิธีการสังเกตพฤติกรรมทั้งระหว่างทำกิจกรรมและหลังการทำกิจกรรม และประสานความร่วมมือกับครูที่ปรึกษาและผู้ปกครองในการช่วยกำกับ ติดตาม ดูแลนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของปิ่นทอง ใจสุทธิ (2564) ได้ศึกษาผลการเรียนรู้ของเด็กไทย ในสถานการณ์โควิดพบว่า นักเรียนไทยมีการรับรู้ภาวะถดถอยทางการเรียนรู้เชิงผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ อยู่ในระดับปานกลางในทุกรายวิชา แนวทางการลดภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ระดับประถมศึกษา ด้านการกำหนดนโยบายและการบริหารจัดการ 1) การพัฒนาเทคนิคการออกแบบการจัดการเรียนการสอนและการจัดการชั้นเรียนของครู 2) การส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการและเชื่อมโยงประสบการณ์ในชีวิตประจำวันของผู้เรียน 3) การลดภาระงาน 4) การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และเตรียมความพร้อมของอุปกรณ์และสื่อเทคโนโลยี 5) การพัฒนาสื่อหรือชุดการเรียนรู้ร่วมกัน

2.2 มาตรการที่ 2 การเสริมพลังพัฒนาครู และผู้บริหารสถานศึกษา หน่วยงานต้นสังกัดต้องจัดตั้งศูนย์พัฒนาครูเพื่อฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ โดยมีพื้นที่ให้คำปรึกษาแก่ครู จากวิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญในการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ สถานศึกษาจัดตั้งศูนย์ให้คำปรึกษาครูในรูปแบบแต่งตั้งหัวหน้าฝ่ายวิชาการหรือหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ มีความเป็นกัลยาณมิตรเป็นที่ปรึกษาให้แก่ครู ผ่านรูปแบบ PLC และหน่วยงานต้นสังกัดจัดประชุมหรืออบรมผู้บริหารเกี่ยวกับการจัดรูปแบบการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) และประกาศใช้เป็นนโยบายของสถานศึกษาต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของวีสสิกา รุมาคม และฐิชากาญจน์ พัชรจิราพันธ์ (2565) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหาร

สถานศึกษาในยุคความปกติใหม่หลังวิกฤตโควิด-19 พบว่า แนวทางการบริหารสถานศึกษาในยุคความปกติใหม่ หลังวิกฤตโควิด-19 ประกอบด้วย การรักษาและส่งเสริมความสัมพันธ์กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ควรใส่ใจกับสุขภาพกายและจิตใจของครูและบุคลากรของสถานศึกษาเพื่อธำรงรักษาบุคลากรที่มีคุณภาพ และสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ปกครอง ชุมชน ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย และการจัดการสภาพแวดล้อมเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 โดยผู้บริหารสถานศึกษา ต้องมีนโยบาย แนวปฏิบัติ มีการคัดกรองสุขภาพ และมีการควบคุม กำกับ ติดตาม และตรวจสอบการดำเนินงาน

2.3 มาตรการที่ 3 การสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพระหว่างสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง ชุมชน และทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง สถานศึกษาจะต้องส่งเสริมกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการเรียนรู้ โดยผ่านหลักสูตรท้องถิ่น หรือกิจกรรมที่ใช้แหล่งเรียนรู้ทางธรรมชาติในชุมชน เปิดโอกาสให้ปราชญ์ชาวบ้าน หรือผู้มีความรู้ในชุมชนมาถ่ายทอดความรู้ให้กับนักเรียน และผู้บริหารประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนให้ช่วยดูแลทั้งด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิต และการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Abhijeet Singh, Mauricio Romero, and Karthik Muralidharan (2022) ได้ศึกษาการสูญเสียการเรียนรู้และการฟื้นฟูจากโควิด-19: หลักฐานข้อมูลจากประเทศอินเดีย พบว่าการฟื้นฟูภาวะถดถอยครั้งนี้ได้รับการเร่งรัดด้วยโปรแกรมการสอนการแก้ไขเสริมที่ดำเนินการโดยของรัฐบาล คือ โปรแกรม ITK เป็นโครงการที่ใช้อาสาสมัครชุมชนจัดการเรียนการสอนเสริมเป็นเวลา 60-90 นาทีในช่วงเย็น มีการให้คำแนะนำเป็นกลุ่มเล็ก ๆ จำนวน 15-20 คน และจัดขึ้นในบริเวณโรงเรียน โดยอาสาสมัครต้องเป็นชาวท้องถิ่นและสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และปริญญาตรี โปรแกรมนี้ทำให้นักเรียนได้รับการศึกษาและมีผลคะแนนเฉลี่ยวิชาภาษาและวิชาคณิตศาสตร์เพิ่มมากขึ้น

2.4 มาตรการที่ 4 การพัฒนาคลังสื่อดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้แบบเปิด และเชื่อมโยงข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา หน่วยงานต้นสังกัดควรสนับสนุนงบประมาณ ออกแบบระบบกลางให้สถานศึกษาทุกแห่ง สถานศึกษาประสานความร่วมมือกับชุมชนสร้างระบบกลาง เช่น เว็บไซต์ นำเสนอข้อมูลสำคัญจำเป็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เพื่อฟื้นฟูภาวะถดถอย และผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาเข้ารับการอบรมการใช้เทคโนโลยีและการออกแบบระบบกลางสำหรับสถานศึกษา เช่น การอบรมออกแบบและการใช้งาน google site หรือ web site ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของณัฐพัชร์ บุญเกตุ (2566)

ได้ศึกษาเรื่องการบริหารการจัดการเรียนรู้ในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 พบว่า โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาต้องมีระบบโครงสร้างหลักสูตรโดยคำนึงถึงความแตกต่างของนักเรียนและบริบทของโรงเรียน โดยมีการนำผลที่ได้จากการประเมินไปสู่การต่อยอดความรู้ของผู้เรียน มีการจัดการเรียนการสอนผสมผสานแบบออนไลน์และออฟไลน์ มีการพัฒนาทักษะใหม่และเทคโนโลยีต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนการพัฒนาครูอย่างยั่งยืน และเปิดโอกาสให้ครู ผู้ปกครองนักเรียน และชุมชนเสนอความคิดเห็น

2.5 มาตรการที่ 5 การสร้างทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้และสุขภาวะ ที่ดีของผู้เรียนทั้งสุขภาพกายและสุขภาพจิต สถานศึกษาประสานความร่วมมือกับหน่วยงานด้านสุขภาพ แต่งตั้งนักจิตวิทยาหรือผู้เชี่ยวชาญด้านสุขภาพกายและสุขภาพจิตเข้ามาให้ความรู้ ให้คำปรึกษาครูและนักเรียน อย่างน้อยภาคเรียนละ 3 ครั้ง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสนับสนุนงบประมาณ จัดระบบดูแลช่วยเหลือและให้คำปรึกษานักเรียนผ่านแอปพลิเคชัน LINE OA มี Rice MENU ให้นักเรียนเลือกถามคำถาม ขอคำปรึกษาได้ 24 ชั่วโมง และควรต้องจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เป็นมิตร เป็นกันเอง ใส่ใจความชอบของนักเรียน ให้นักเรียนออกแบบกิจกรรมและนำเสนอกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของชาตรี นามคุณ (2664) ได้ศึกษาการสร้างนวัตกรรม การแก้ปัญหาสถานะถดถอยทางการเรียนรู้ (Learning loss recovery) และป้องกันการหลุดออกจากระบบของผู้เรียน โดยใช้กระบวนการ SPT PLC ร่วมกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีส่วนร่วม ของโรงเรียน ประถมชนทรี ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) พบว่า รูปแบบการแก้ไขปัญหาโดยใช้กระบวนการ SPT PLC ร่วมกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีส่วนร่วม สรุปได้ดังนี้ 1) กำหนดยุทธศาสตร์สู่ความสำเร็จ 2) สร้างกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม เน้นการเรียนรู้แบบสนุกสนาน 3) การใช้เทคโนโลยีในการพัฒนาและการจัดการเรียนการสอน 4) การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา

2.6 มาตรการที่ 6 การยกระดับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ หน่วยงานต้นสังกัดต้องดำเนินการพัฒนาแพลตฟอร์มที่หลากหลาย เช่น Padlet, Google classroom, MOOC รวมถึง DLTV ให้เข้าถึงง่าย และมีประสิทธิภาพ หน่วยงานต้นสังกัดร่วมกับสถานศึกษาศึกษาวิเคราะห์ความต้องการของนักเรียน และครู

ออกแบบแพลตฟอร์มและพัฒนาแพลตฟอร์มโดยการใช้ซอฟต์แวร์สนับสนุนการเรียนรู้ และโปรแกรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ หน่วยงานต้นสังกัดมีการวางแผนการกำกับติดตาม ดูแล และประเมินผลแพลตฟอร์มด้วย STOU Media for all และหน่วยงานต้นสังกัดหรือสถานศึกษามีแบบติดตามการใช้แพลตฟอร์ม ประเมินโดยผู้รับผิดชอบ นำเสนอข้อมูลให้กับผู้พัฒนาได้ปรับปรุงต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของวิชา ชันติบุญญานุรักษ์ และชนิดามิตรานันท์ (2566) วิจัยเรื่องภาวะถดถอยทางการเรียนรู้หลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 ของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนเรียนรวม: ปัญหาและการช่วยเหลือพบว่า จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ส่งผลให้ผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนเรียนรวมประสบปัญหาด้านการเรียน ขาดการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ ทำให้ส่งผลให้มีความต้องการได้รับการช่วยเหลือเพิ่มเติม เพื่อให้สามารถเกิดการเรียนรู้ได้อย่างเต็มความสามารถ ไม่ให้ประสบกับภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ อันส่งผลถึงพัฒนาการของนักเรียนได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อถึงสถานการณ์วิกฤตต่าง ๆ หลายภาคส่วนทางการศึกษามีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องให้ความสำคัญกับนักเรียนกลุ่มนี้ ผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น ครู ผู้บริหารสถานศึกษา รวมถึงผู้ปกครอง ควรจัดให้มีรูปแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับสถานการณ์ และความสามารถของผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ เช่น การเรียนรู้ผ่านวิดีโอ การจัดการเรียนที่ยืดหยุ่นเหมาะสม มีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี เป็นต้น

2.7 มาตรการที่ 7 การจัดสวัสดิการ ความปลอดภัย และสร้างขวัญและกำลังใจ

1. หน่วยงานต้นสังกัดจัดสวัสดิการให้เหมาะสม สอดคล้องกับกฎหมายด้านสวัสดิการและตรงกับความต้องการของครูและบุคลากรทางการศึกษา สถานศึกษาต้องจัดสรรงบประมาณหรือระดมทรัพยากรเพิ่มเติมในส่วนของสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เหมาะสม หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษามีแบบประเมินความต้องการและความพึงพอใจด้านสวัสดิการและสวัสดิภาพครู เพื่อนำข้อมูลมาปรับปรุงแก้ไขต่อไป สถานศึกษามีแผนเผชิญเหตุ และมีมาตรการความปลอดภัยของสถานศึกษา โดยขอความร่วมมือจากชุมชน และหน่วยงานต้นสังกัดสร้างระบบ MOE Safety Center เป็นระบบมาตรฐานความปลอดภัยของสถานศึกษา สามารถแจ้งเหตุและร้องทุกข์ได้สะดวก ง่าย และรวดเร็ว ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของทิวัตต์ ศรีดำรงค์ (2556) ผลการวิจัยการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพพบว่า กระบวนการเกิดเป็นโรงเรียนคุณภาพ ได้แก่ 1) การสร้างแรงจูงใจ ได้แก่ กระบวนการที่ผู้บริหารใช้เทคนิคในการบริหาร เพื่อกระตุ้นให้บุคลากรทำงาน ซึ่งเป็นลักษณะเด่นเฉพาะตัว และอีกประการหนึ่ง บุคลากรส่วนใหญ่มีความศรัทธาต่อผู้บริหารจากบุคลิกส่วนตัวเป็นทุนเดิม

เมื่อบุคลากรมีแรงจูงใจในการทำงานจึงทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ เต็มศักยภาพ และเกิดประสิทธิผล 2) การมีส่วนร่วมในการบริหาร ได้แก่ การเปิดโอกาสให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานในทุกขั้นตอน 3) มีความมุ่งมั่นไปสู่ความสำเร็จ คือ ความต้องการเห็นความสำเร็จของงานทันตามเวลาที่กำหนด ซึ่งต้องใช้กระบวนการ กำกับติดตามผล อย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ 4) การทำงานเป็นทีม เป็นกระบวนการในการทำงานให้เกิดประสิทธิภาพ

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้สรุปได้ว่า แนวทางพัฒนาการดำเนินงานตามมาตรการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 สภาพของการดำเนินงานตามมาตรการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มาตรการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การออกแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้ใหม่ ที่ตอบสนองบริบทความเปลี่ยนแปลงและความต้องการของผู้เรียน ปัญหาของการดำเนินงานตามมาตรการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มาตรการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การสร้างทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้และสุขภาวะที่ดีของผู้เรียนทั้งสุขภาพกายและสุขภาพจิต ผลต่างของสภาพและปัญหาการดำเนินงานตามมาตรการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของสถานศึกษา โดยภาพรวมมีค่าเท่ากับ 0.21 มาตรการที่มีค่าผลต่างสูงสุด คือ การพัฒนาคลังสื่อดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้แบบเปิด และเชื่อมโยงข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา นำเสนอแนวทางพัฒนาการดำเนินงานตามมาตรการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของสถานศึกษา ประกอบด้วย 7 มาตรการ 26 แนวทาง ส่วนข้อเสนอแนะในการวิจัยประกอบด้วย

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 สถานศึกษาควรพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน โดยออกแบบกิจกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรเสริมสร้างพลังในการพัฒนาครู มีการแลกเปลี่ยนพูดคุย และสะท้อนปัญหา รวมถึงให้คำปรึกษา มีการนิเทศ กำกับ และติดตามการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ โดยมีการวางแผน กำหนดแนวทางการดำเนินงานอย่างชัดเจน ให้เข้ามามีบทบาทในการจัดการเรียนรู้เพื่อฟื้นฟูภาวะถดถอย เช่น จัดกิจกรรมเปิดโอกาสให้ปราชญ์

ชาวบ้านเข้ามาถ่ายทอดความรู้ให้กับนักเรียน การขอความร่วมมือจากชุมชน และผู้ปกครอง ช่วยกำกับ ติดตาม ดูแลทั้งด้านการเรียน และความปลอดภัยของนักเรียน

1.3 ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริม สนับสนุน และประสานความร่วมมือ ระหว่างนักเรียน ครู สถานศึกษา ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ให้เข้ามามีบทบาทในการ จัดการเรียนรู้เพื่อฟื้นฟูภาวะถดถอย

1.4 หน่วยงานต้นสังกัดสนับสนุนสถานศึกษาในการพัฒนาคลังสื่อดิจิทัล เพื่อ การเรียนรู้แบบเปิดและเชื่อมโยงข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา ผ่านการสร้างโปรแกรม หรือ แพลตฟอร์มที่มีประสิทธิภาพสูง สะดวก รวดเร็ว และทั่วถึงในการใช้งาน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามมาตรการฟื้นฟูภาวะ ถดถอยทางการเรียนรู้ของสถานศึกษาในพื้นที่ห่างไกล

2.2 ควรศึกษาแนวทางการออกแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้ใหม่ ที่ตอบสนอง บริบทความเปลี่ยนแปลงและความต้องการของผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

2.3 ควรศึกษาแนวทางการสร้างทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้และสุขภาวะที่ดีของ ผู้เรียนทั้งสุขภาพกายและสุขภาพจิต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 1

เอกสารอ้างอิง

กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม. (2565). รายงานประจำปี 2565 กรม

คุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ. กรุงเทพฯ: กระทรวงยุติธรรม, หน้า 2-8.

ขวัญใจ ฤทธิ์คำพ. (2566). ปัญหาสุขภาพจิตในสถานศึกษา. วารสารครุศาสตร์ มหาวิทยาลัย ราชภัฏธนบุรี, 1(1), 182.

ชาตรี นามคุณ. (2565). เอกสารการแก้ปัญหาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ (Learning loss recovery) และป้องกันการหลุดออกจากระบบของผู้เรียน โดยใช้กระบวนการ SPT PLC ร่วมกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีส่วนร่วม ของโรงเรียนประถม นนทรี ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) (รายงานผลนวัตกรรม). โรงเรียนประถมนนทรี.

- ณัฐพัชร บุญเกตุ. 2565. การบริหารการจัดการเรียนรู้ในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัยเขต 2. ใน ปริญญานิพนธ์มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์.
- ทิวดี ศรีดำรง. (2556). การบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ: การศึกษาทฤษฎีฐานราก. ใน ปริญญานิพนธ์ดุขฎิบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, อุดรธานี.
- ปิ่นทอง ใจสุทธิ. (2565, มกราคม). แนวทางการลดภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ระดับประถมศึกษา. ใน รายงานการประชุมสัมมนาผลการเรียนรู้ของเด็กไทยในสถานการณ์โควิด-19. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2, ตาก.
- เมธาวลัย วิวัฒน์ครุฑ และมัทนา วังนอมศักดิ์. (2567). แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามมาตรการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของโรงเรียนประจำอุปถัมภ์. ใน ปริญญานิพนธ์ดุขฎิบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศิลปากร. นครปฐม.
- วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒผล. (2563). New normal ทางการเรียนรู้. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพมหานคร: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วัสสิกา รุมาคม และฐิษากาญจน์ พชรจิราพันธ์. (2565). การบริหารสถานศึกษาในยุคความปกติใหม่หลังวิกฤตโควิด-19. วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์, 9(6), 16.
- วิชา ขันติบุญญานุรักษ์ และชนิดา มิตรานันท์. (2566). ภาวะถดถอยทางการเรียนรู้หลังสถานการณ์การแพร่ระบาด COVID-19 ของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนเรียนรวม: ปัญหาและการช่วยเหลือ. วารสารครุศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, 5(1), 83.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1. (2565). รายงานผลการดำเนินงานประจำปี 2565 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา 1. เรียกใช้เมื่อ 1 มกราคม 2566 จาก <https://www.aya1.go.th/>
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2565). มาตรการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้. (พิมพ์ครั้งที่ 1). เอส.บี.เค.การพิมพ์.
- Abhijeet Singh, Mauricio Romero, and Karthik Muralidharan. (2022). Covid-19 Learning Loss and Recovery: Panel Data Evidence from India. NBER Working Paper, H(52), 121-125.